Zbiór Orzeczeń

WYROK SĄDU (pierwsza izba)

z dnia 6 października 2015 r.*

Pomoc finansowa — Szósty program ramowy w zakresie badań, rozwoju technologicznego i demonstracji — Odzyskanie kwot wypłaconych przez Komisję w ramach umowy dotyczącej badań naukowych na podstawie ustaleń audytu finansowego — Potrącenie wierzytelności — Częściowa zmiana kwalifikacji skargi — Żądanie stwierdzenia nieistnienia wierzytelności wynikającej z umowy — Klauzula arbitrażowa — Koszty kwalifikowalne — Bezpodstawne wzbogacenie — Obowiązek uzasadnienia

W sprawie T-216/12

Technion – Israel Institute of Technology, z siedzibą w Hajfie (Izrael),

Technion Research & Development Foundation Ltd, z siedzibą w Hajfie,

reprezentowani przez adwokat D. Grisaya,

strona skarżąca,

przeciwko

Komisji Europejskiej, reprezentowanej przez D. Calciu oraz F. Moro, działające w charakterze pełnomocników, wspierane początkowo przez adwokatów L. Defalque'a oraz S. Wooga, a następnie przez adwokatów Defalque'a oraz J. Thiryego,

strona pozwana,

mającej za przedmiot, po pierwsze, żądanie stwierdzenia na podstawie art. 263 TFUE nieważności decyzji o potrąceniu wydanej przez Komisję, zawartej w piśmie z dnia 13 marca 2012 r. skierowanym do Technion – Israel Institute of Technology i mającym na celu odzyskanie kwoty w wysokości 97 118,69 EUR odpowiadającej kwotom dostosowanym z odsetkami w odniesieniu do umowy nr 034984 (Mosaica) w następstwie ustaleń audytu finansowego dotyczącego w szczególności tej umowy zawartej w ramach szóstego programu ramowego Wspólnoty Europejskiej w zakresie badań, rozwoju technologicznego i demonstracji, przyczyniającego się do utworzenia Europejskiej Przestrzeni Badawczej i Innowacji (2002–2006), i po drugie, żądanie stwierdzenia na podstawie art. 272 TFUE nieistnienia wierzytelności, którą Komisja, jak twierdzi, posiada wobec Technion na podstawie umowy Mosaica i która była przedmiotem spornego potrącenia,

SĄD (pierwsza izba),

w składzie: H. Kanninen, prezes, I. Pelikánová i E. Buttigieg (sprawozdawca), sędziowie,

sekretarz: S. Bukšek Tomac, administrator,

* Język postępowania: francuski.

uwzględniając pisemny etap postępowania i po przeprowadzeniu rozprawy w dniu 29 kwietnia 2015 r.,

wydaje następujący

Wyrok

Okoliczności powstania sporu

1 Artykuł 71 ust. 1–3 rozporządzenia Rady (WE, Euratom) nr 1605/2002 z dnia 25 czerwca 2002 r. w sprawie rozporządzenia finansowego mającego zastosowanie do budżetu ogólnego Wspólnot Europejskich (Dz.U. L 248, s. 1, zwanego dalej „rozporządzeniem finansowym") stanowi:

„1. Ustalenie należności [wierzytelności] jest czynnością, dzięki której intendent delegowany lub subdelegowany:

a) weryfikuje istnienie należności [od danego dłużnika];

b) określa lub weryfikuje stan faktyczny i kwotę należności;

c) weryfikuje warunki wymagalności należności.

2. Zasoby własne postawione do dyspozycji Komisji oraz wszelkie należności określone jako pewne, wyrażone w kwocie pieniężnej i wymagalne, muszą zostać ustalone przy pomocy zlecenia windykacji [za pomocą nakazu odzyskania] przekazanego księgowemu oraz noty debetowej przesłanej dłużnikowi, które są sporządzane przez właściwego intendenta.

3. Kwoty wypłacone omyłkowo [nienależnie] podlegają odzyskaniu".

2 Zgodnie z art. 73 ust. 1 rozporządzenia finansowego:

„Księgowy działa na podstawie zleceń windykacji [nakazów odzyskania] dla kwot należycie ustalonych przez właściwego intendenta. Z należytą starannością zapewnia Wspólnotom otrzymanie ich dochodów i dopilnowuje przestrzegani[a] ich praw.

Księgowy dokonuje windykacji [odzyskuje] należności poprzez kompensację roszczeń [potrącenie wierzytelności], które Wspólnoty posiadają względem dłużnika, z roszczeniem [wierzytelnością], któr[ą] ten z kolei posiada względem Wspólnot i któr[a] jest pewn[a], wyrażon[a] w kwocie pieniężnej i wymagaln[a]".

3 Zgodnie z art. 79 rozporządzenia Komisji (WE, Euratom) nr 2342/2002 z dnia 23 grudnia 2002 r. ustanawiającego szczegółowe zasady wykonania rozporządzenia finansowego (Dz.U. L 357, s. 1):

„W celu ustalenia należności [wierzytelności] właściwy intendent zapewnia, aby:

a) należność [wierzytelność] była pewna i nie podlegała żadnym warunkom;

b) należność [wierzytelność] była ustalona, dokładnie wyrażona w gotówce [pieniądzu];

c) należność [wierzytelność] była należna [wymagalna] i nie podlegała żadnemu terminowi spłaty;

[…]".

4 Zgodnie z art. 83 rozporządzenia nr 2342/2002, zmienionego rozporządzeniem Komisji (WE, Euratom) nr 248/2006 z dnia 7 sierpnia 2006 r. (Dz.U. L 227, s. 3):

„1. W przypadku gdy dłużnik posiada również roszczenie [wierzytelność] względem Wspólnot, któr[a] jest potwierdzon[a], opiewa na ustaloną kwotę i jest wymagaln[a], a także odnosi się sumy określonej w zleceniu płatności, księgowy po upływie terminu, o którym mowa w art. 78 ust. 3 lit. b), dokonuje windykacji ustalonych kwot wierzytelności przez potrącenie.

[…]

3. Potrącenie, o którym mowa w ust. 1, musi mieć taki sam skutek jak płatność, zapewniając w stosownych przypadkach Wspólnotom kwotę zadłużenia wraz z należnymi odsetkami”.

5 Skarżący, Technion – Israel Institute of Technology i Technion Research & Development Foundation Ltd (zwane dalej „TRDF”), to dwa podmioty zajmujące się kształceniem i działalnością badawczą. Technion jest konkretnie instytutem kształcenia wyższego w zakresie technologii, utworzonym w 1912 r., podczas gdy TRDF, utworzona w 1952 r., jest fundacją należącą w całości do Technion i całkowicie przez niego finansowaną, która zajmuje się kwestiami finansowymi i administracyjnymi projektów realizowanych przez Technion.

6 W grudniu 2003 r. i w lipcu 2006 r. Technion, jako członek kilku konsorcjów kontrahentów, zawarł z Komisją Wspólnot Europejskich działającą w imieniu Wspólnoty Europejskiej cztery umowy w ramach szóstego programu ramowego Wspólnoty Europejskiej w dziedzinie badań, rozwoju technologicznego i demonstracji przyczyniającego się do utworzenia Europejskiej Przestrzeni Badawczej i Innowacji (2002–2006), a mianowicie umowę Terregov, podpisaną w dniu 3 grudnia 2003 r., opatrzoną numerem 507749, umowę Cocoon, podpisaną w dniu 11 grudnia 2003 r., opatrzoną numerem 507126, umowę Qualeg, podpisaną w dniu 17 grudnia 2003 r., opatrzoną numerem 507767, oraz umowę Mosaica, podpisaną w dniu 24 lipca 2006 r., opatrzoną numerem 034984.

7 Umowa Mosaica dotyczyła realizacji projektu zatytułowanego „Znaczeniowo wzmocniony, wieloaspektowy, wspólny dostęp do dziedzictwa kulturowego (Mosaica)” [Semantically Enhanced, Multifaceted, Collaborative Access to Cultural Heritage (Mosaica)], składającego się z całości prac określonych załączniku I do umowy (zwanego dalej „projektem”). Zgodnie z art. 4 ust. 2 umowy Mosaica okres wykonania projektu wynosił 30 miesięcy począwszy od dnia 1 czerwca 2006 r.

8 Zgodnie z art. 5 umowy Mosaica Wspólnota zobowiązała się do udziału w finansowaniu projektu w postaci dotacji do budżetu.

9 W art. 12 umowy Mosaica wyznaczono jako właściwe prawo luksemburskie. Ponadto art. 13 tej umowy stanowił, że sądy Unii Europejskiej – Trubunał lub Sąd – mają wyłączną właściwość rozpatrywania wszelkich sporów między stronami dotyczących ważności, wykonania lub interpretacji umowy Mosaica.

10 Zgodnie z art. 14 umowy Mosaica warunki ogólne, znajdujące się w załączniku II do tej umowy (zwane dalej „warunkami ogólnymi FP6”), stanowiły jej integralną część.

11 Artykuł II.19 ust. 1 ogólnych warunków FP6 stanowił, co następuje:

„Koszty kwalifikowalne poniesione w ramach realizacji projektu powinny spełniać następujące warunki:

a) powinny być rzeczywiste, oszczędne i konieczne do realizacji projektu;

[…]

d) powinny zostać zapisane w księgach rachunkowych kontrahenta, który je poniósł […]. Procedury księgowe stosowane w celu zaksięgowania kosztów i przychodów muszą być zgodne z zasadami rachunkowości obowiązującymi w państwie siedziby kontrahenta, a także muszą umożliwiać ustalenie bezpośredniego związku pomiędzy wydatkami i przychodami dotyczącymi wykonania projektu oraz ogólnymi oświadczeniami odnoszącymi się do ogółu działań kontrahenta […]".

12 Artykuł II.19 ust. 2 ogólnych warunków FP6 określał koszty niekwalifikowalne, które nie mogą zostać przypisane do projektu. Wśród tych kosztów wymieniono w lit. e) koszty zgłoszone, poniesione lub zwrócone w związku z innym projektem wspólnotowym, a w lit. i) – wszelkie inne koszty, które nie spełniają warunków ustalonych w art. II.19 ust. 1.

13 W art. II.20 ogólnych warunków określono koszty bezpośrednie jako wszystkie koszty spełniające warunki ww. art. II.19, które mogą być zidentyfikowane przez kontrahenta zgodnie z jego systemem księgowym i które mogą być przypisane bezpośrednio do projektu.

14 Artykuł II.24 ust. 1 lit. a) ogólnych warunków FP6 stanowił w szczególności, że jeżeli Wspólnota bierze udział w projekcie poprzez dotację do budżetu, jej wkład powinien być oparty na zwrocie kosztów kwalifikowalnych, których domagają się kontrahenci.

15 W art. II.29 ust. 1 ogólnych warunków FP6 sprecyzowano w szczególności, że Komisja może w każdym momencie w trakcie umowy i do pięciu lat po zakończeniu projektu przeprowadzać audyty dotyczące aspektów naukowych, finansowych lub technologicznych związanych z właściwym wykonaniem projektu i umowy. Zgodnie z tym postanowieniem kwoty należne Komisji ze względu na ustalenia tych audytów mogą być przedmiotem odzyskania przewidzianego w art. II.31 ogólnych warunków FP6.

16 Artykuł II.31 ust. 3 ogólnych warunków FP6 przewidywał, że odzyskanie może zostać dokonane w drodze potrącenia z kwotami należnymi kontrahentowi za jego powiadomieniem lub w drodze skorzystania z gwarancji finansowej. Uprzednia zgoda kontrahenta nie była wymagana.

17 Pismem z dnia 29 kwietnia 2009 r. Komisja poinformowała Technion, że przeprowadzi audyt finansowy dotyczący zwrotu kosztów w ramach umów Mosaica, Cocoon i Qualeg, na podstawie art. II.29 warunków ogólnych FP6. Audyt miał zostać przeprowadzony przez niezwiązaną z Komisją spółkę audytorską (zwaną dalej „audytorem"), działającą w charakterze przedstawiciela Komisji.

18 W dniu 10 maja 2010 r. audytor poinformował Technion o wersji roboczej sprawozdania z audytu. Dla wszystkich umów, które ostatecznie zostały poddane kontroli, tj. Terregov, Cocoon, Qualeg i Mosaica, audytor zaproponował korektę kosztów, których zwrotu Technion domagał się od Komisji.

19 W odniesieniu w szczególności do umów Cocoon, Terregov i Mosaica zaproponowane korekty dotyczyły między innymi kosztów personelu, których zwrotu Technion domagał się z tytułu pomocy M.K., zatrudnionego tymczasowo przez Technion w celu realizacji wspomnianych umów. Audytor zasadniczo uznał, że nie jest w stanie ustalić rzeczywistego, w rozumieniu art. II.19 ust. 1 lit. a) ogólnych warunków FP6, czasu i kosztów deklarowanych Komisji przez Technion w związku ze świadczonymi przez M.K. usługami i wyraził wątpliwość co do rzeczywistego charakteru wspomnianych usług. Wniósł zatem o odrzucenie w szczególności wszystkich kosztów bezpośrednich, których zwrotu domagał się Technion z tytułu usług świadczonych przez M.K. w ramach trzech wyżej wymienionych umów. W odniesieniu do umowy Mosaica te koszty bezpośrednie odpowiadały kwocie 81 487,38 EUR.

20 W dniu 10 czerwca 2010 r. Technion skierował do audytora pismo, wnioskując o dodatkowy termin 15 dni na przedłożenie swoich uwag w przedmiocie wersji roboczej sprawozdania z audytu. Wystąpił on również z wnioskiem do audytora o przedstawienie mu wszystkich informacji dotyczących usług wykonanych przez M.K. dla podmiotów innych niż Technion, podczas gdy był on przez niego zatrudniony w pełnym wymiarze czasu pracy.

21 Pismem z dnia 19 lipca 2010 r. Komisja przyznała żądane przedłużenie terminu. Wyjaśniła ona również, że nie jest w stanie przedstawić kopii dokumentów finansowych lub administracyjnych dotyczących usług wykonanych przez M.K. dla podmiotów innych niż Technion ze względu na ich poufny charakter.

22 Pismem z dnia 13 sierpnia 2010 r. Technion zakwestionował poufny charakter wspomnianych dokumentów i zażądał przynajmniej częściowego dostępu nich. Ponadto wyjaśnił dodatkowo, że dane wymienione w wersji roboczej sprawozdania z audytu i w piśmie Komisji z dnia 19 lipca 2010 r. nie są wystarczającym pod względem prawnym dowodem czynów zarzucanych M.K.

23 Komisja odpowiedziała pismem z dnia 4 października 2010 r. W piśmie tym wskazała ona, że w odniesieniu do projektów finansowanych przez Unię, w których Technion uczestniczył i w przypadku których podmioty inne niż Komisja domagały się zwrotu kwot wynikających z usług wykonanych przez M.K., może ona przesłać Technion kopię sprawozdań z zarządzania projektem (project management reports, zwanych dalej „PMR") ze względu na to, że zostały one sporządzone przez konsorcja, do których należał Technion, a zatem ich treść jest już mu znana. Do pisma Komisja załączyła zatem trzeci PMR projektu Qualeg i pierwszy PMR projektu Mosaica.

24 Komisja wskazała natomiast, że dokumenty uzyskane w ramach audytów przeprowadzanych w stosunku do członków innych konsorcjów, dotyczące projektów, w których Technion nie uczestniczył, oraz dokumenty uzyskane w ramach dochodzenia mieszczą się w wyjątku z art. 4 rozporządzenia (WE) nr 1049/2001 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 30 maja 2001 r. w sprawie publicznego dostępu do dokumentów Parlamentu Europejskiego, Rady i Komisji (Dz.U. L 145, s. 43) dotyczącym ochrony celu kontroli, dochodzenia i audytu.

25 Komisja przyznała Technion dodatkowy termin 15 dni począwszy od daty otrzymania pisma z dnia 4 października 2010 r., aby Technion mógł zapoznać się z dwoma załączonymi do niego dokumentami.

26 Pismem z dnia 18 października 2010 r. Technion złożył ponowny wniosek o udzielenie dostępu do spornych dokumentów.

27 W skierowanym do Komisji piśmie z dnia 19 października 2010 r. Technion podkreślił, że Komisja nie pozwala mu na przedstawienie uwag co do treści dokumentów, na podstawie których w wersji roboczej sprawozdania z audytu wniesiono o odrzucenie wszystkich kosztów związanych z wynagrodzeniem M.K., i narusza zasady prawa do obrony i kontradyktoryjności. Technion dodał, że dane przekazane przez Komisję w pismach z dnia 19 lipca i 4 października 2010 r. oraz wersja robocza sprawozdania z audytu nie stanowią wystarczającego pod względem prawnym dowodu czynów zarzucanych M.K. Wreszcie Technion wskazał, że oczekuje na propozycję daty, aby ustalić spotkanie zamykające postępowanie w sprawie audytu.

28 Pismem z dnia 26 października 2010 r. sekretariat generalny Komisji potwierdził otrzymanie ponownego wniosku o udzielenie dostępu do dokumentów Technion oraz poinformował Technion, że odpowiedź na jego wniosek zostanie przesłana w terminie 15 dni roboczych

29 Pismami z dnia 18 listopada i 9 grudnia 2010 r. sekretariat generalny Komisji zapowiedział, że jest zmuszony przedłużyć termin przewidziany w art. 8 ust. 1 rozporządzenia nr 1049/2001 w celu udzielenia odpowiedzi na wspomniany wniosek o udzielenie dostępu do dokumentów.

30 Decyzją z dnia 30 czerwca 2011 r. sekretarz generalny Komisji potwierdził odmowę udzielenia Technion dostępu do spornych dokumentów.

31 Pismem z dnia 2 sierpnia 2011 r. Komisja poinformowała Technion, że potwierdza ona ustalenia sprawozdania z audytu dotyczące koniecznych do dokonania korekt, załączyła do pisma kopię wspomnianego sprawozdania oraz wskazała, iż uważa ten audyt za zamknięty. W piśmie tym Komisja wyjaśniła, że Technion mógł przedstawić swe uwagi, nawet jeżeli nie złożył ich formalnie, i że niemniej jednak rozumie ona, iż Technion nie zgadza się całkowicie z ustaleniami sprawozdania z audytu. Komisja wyjaśniła także, iż korekty zostaną dokonane później w ramach przyszłych płatności lub poprzez odzyskanie wierzytelności.

32 Pismem z dnia 26 sierpnia 2011 r., kwestionując ustalenia sprawozdania z audytu, skarżący poinformowali Komisję o swym zamiarze wniesienia skargi na decyzję z dnia 30 czerwca 2011 r. i wnieśli o zawieszenie audytu do chwili wydania orzeczenia sądowego.

33 W dniu 9 września 2011 r. skarżący wnieśli skargę o stwierdzenie nieważności decyzji z dnia 30 czerwca 2011 r., zarejestrowaną pod sygnaturą T-480/11. Skarga ta została oddalona wyrokiem z dnia 12 maja 2015 r., Technion i Technion Research & Development Foundation/Komisja (T-480/11, Zb.Orz., EU:T:2015:272).

34 Pismem z dnia 22 września 2011 r. Komisja udzieliła skarżącym odpowiedzi, że nie może ona uwzględnić ich wniosku o zawieszenie audytu, ponieważ uważa ona, że dokumenty, które zostały im przekazane, wykazują w sposób zgodny z wymogami niewiarygodny charakter czasu i kosztów zgłoszone przez Technion.

35 W dniu 11 października 2011 r. skarżący wnieśli skargę o stwierdzenie nieważności decyzji zawartej ich zdaniem w piśmie Komisji z dnia 2 sierpnia 2011 r., zarejestrowaną pod sygnaturą T-546/11. Skarga ta została odrzucona jako niedopuszczalna postanowieniem z dnia 14 czerwca 2012 r., Technion i Technion Research & Development Foundation/Komisja (T-546/11, EU:T:2012:303).

36 Pismem z dnia 19 października 2011 r. Komisja poinformowała Technion o swym zamiarze odzyskania kwoty 97 106,72 EUR, odpowiadającej całkowitej skorygowanej kwocie dla umowy Mosaica w następstwie sprawozdania z audytu. W piśmie tym wyjaśniono, że w braku w terminie dwóch tygodni innych uwag ze strony Technion Komisja wyśle mu notę obciążeniową. W piśmie tym wyjaśniono ponadto, że kwoty należne Komisji oraz odsetki za opóźnienie mogą być przedmiotem potrącenia lub postępowania w sprawie przymusowego odzyskania.

37 Pismem z dnia 2 listopada 2011 r. skarżący zwrócili się do Komisji z wnioskiem o zawieszenie postępowania w sprawie odzyskania do chwili wydania orzeczenia sądowego w sprawie T-546/11.

38 W dniu 21 grudnia 2011 r. skarżący wnieśli skargę o stwierdzenie nieważności decyzji ich zdaniem zawartej w piśmie Komisji z dnia 19 października 2011 r., zarejestrowanej pod sygnaturą T-657/11. Skarga ta została odrzucona jako niedopuszczalna postanowieniem z dnia 6 września 2012 r., Technion i Technion Research & Development Foundation/Komisja (T-657/11, EU:T:2012:411).

39 W odpowiedzi w szczególności na pismo z dnia 2 listopada 2011 r. Komisja wskazała w piśmie z dnia 22 grudnia 2011 r., że w braku elementów, które mogłyby zmienić ustalenia sprawozdania z audytu, Komisja nie może zawiesić środków wykonawczych ani odroczyć wydania nakazu odzyskania zapowiedzianego w swym piśmie z dnia 19 października 2011 r.

40 W dniu 19 stycznia 2012 r. Komisja wydała skierowaną do Technion notę obciążeniową nr 3241200225 w odniesieniu do kwoty 97 106,72 EUR, wyznaczając termin płatności w dniu 5 marca 2012 r.

41 Pismem z dnia 13 marca 2012 r. Komisja uprzedziła Technion o swej decyzji o dokonaniu w terminie dwóch tygodni na podstawie art. 73 ust. 1 rozporządzenia finansowego potrącenia z kwoty 130 000 EUR, którą była dłużna Technion zgodnie z trzema umowami o sygnaturach PCIG10-GA-2011-303921-NLO, PIRG05-GA-2009-249084 AC Removal Mechanism

i PCIG10-GA-2011-304020-CHAMP RNA HEL, kwoty 97 118,69 EUR, którą Technion był jej dłużny na podstawie umowy Mosaica wraz z odsetkami za opóźnienie (zwanej dalej „zaskarżoną decyzją"). Nota obciążeniowa z dnia 19 stycznia 2012 r. była załączona do wspomnianego pisma.

Przebieg postępowania i żądania stron

42 Pismem złożonym w sekretariacie Sądu w dniu 18 maja r. skarżący wnieśli rozpatrywaną skargę opartą na art. 263 TFUE, mającą za przedmiot żądanie stwierdzenia nieważności zaskarżonej decyzji.

43 Po złożeniu przez Komisję dupliki pismem złożonym w sekretariacie Sądu w dniu 25 grudnia 2012 r. skarżący wnieśli do Sądu o zgodę na udzielenie odpowiedzi na duplikę w celu poprawienia merytorycznego błędu zawartego w replice i wyjaśnienia, z jakiego powodu błąd ten nie miał wpływu na ich argumentację.

44 Postanowieniem z dnia 11 stycznia 2013 r. prezes pierwszej izby Sądu zezwolił skarżącym na udzielenie odpowiedzi na duplikę, ograniczając ich odpowiedź do elementów przywołanych w piśmie z dnia 25 grudnia 2012 r.

45 Skarżący przedstawili odpowiedź na duplikę w dniu 6 lutego 2013 r., a Komisja przedstawiła swe uwagi w przedmiocie pisma uzupełniającego skargę skarżących w dniu 8 marca 2013 r.

46 Na podstawie sprawozdania sędziego sprawozdawcy Sąd (pierwsza izba) postanowił o otwarciu ustnego etapu postepowania i w ramach środków organizacji postępowania przewidzianych w art. 64 regulaminu postępowania z dnia 2 maja 1991 r. wystosował na piśmie pytania do stron, na które strony odpowiedziały w wyznaczonym terminie.

47 Strony przedstawiły swoje stanowiska i udzieliły odpowiedzi na pytania Sądu na rozprawie w dniu 29 kwietnia 2015 r.

48 W skardze skarżący wnoszą do Sądu o:

— stwierdzenie nieważności zaskarżonej decyzji;

— obciążenie Komisji kosztami postępowania.

49 W replice skarżący wnieśli ponadto do Sądu o zasądzenie od Komisji na rzecz Technion kwot niesłusznie zatrzymanych ze względu na zaskarżoną decyzję.

50 W odpowiedzi na skargę Komisja wnosi do Sądu o:

— odrzucenie skargi jako niedopuszczalnej w odniesieniu do TRDF;

— oddalenie skargi jako bezzasadnej w odniesieniu do Technion;

— obciążenie skarżących kosztami postępowania.

51 W duplice Komisja wnosi do Sądu o odrzucenie jako niedopuszczalnego żądania sformułowanego przez skarżących w replice.

Co do prawa

Przedmiot skargi

52 Skarga w niniejszej sprawie opiera się na art. 263 TFUE, a tym samym, jak wyraźnie wskazano w części wprowadzającej i zawierającej żądania części skargi, formalnie ma za przedmiot żądanie stwierdzenia nieważności zaskarżonej decyzji. Na poparcie skargi skarżący zasadniczo podnieśli trzy zarzuty: „zarzut oparty na popełnionym przez Komisję oczywistym błędzie w ocenie", zarzut oparty na braku uzasadnienia zaskarżonej decyzji i zarzut oparty na naruszeniu zasady zakazu bezpodstawnego wzbogacenia.

53 Wyraźne oparcie skargi na art. 263 TFUE i tytuły zarzutów powołanych w jej uzasadnieniu skłaniają Sąd do wykonania jego kompetencji w zakresie kontroli zgodności z prawem zaskarżonej decyzji. Co się tyczy charakteru tej decyzji należy przypomnieć, że akt, taki jak zaskarżona decyzja, poprzez który Komisja dokonuje pozasądowego potrącenia długów z wierzytelności na podstawie różnych stosunków prawnych z tą samą osobą, stanowi akt zaskarżalny w rozumieniu art. 263 TFUE (zob. podobnie wyroki: z dnia 10 lipca 2003 r., Komisja/CEMR, C-87/01 P, Rec, EU:C:2003:400, pkt 45; z dnia 8 października 2008 r., Helkon Media/Komisja, T-122/06, EU:T:2008:418, pkt 46; z dnia 8 listopada 2011 r., Walton/Komisja, T-37/08, Zb.Orz., EU:T:2011:640, pkt 25). W ramach takiej skargi o stwierdzenie nieważności do Sądu należy zbadanie zgodności z prawem decyzji o potrąceniu z uwagi na jej skutki obejmujące brak rzeczywistego wypłacenia spornych kwot stronie skarżącej (zob. podobnie ww. wyroki: Helkon Media/Komisja, EU:T:2008:418, pkt 46; Walton/Komisja, EU:T:2011:640, pkt 25).

54 Należy jednak zaznaczyć, że ponieważ skarżący podnieśli „zarzut oparty na popełnionym przez Komisję oczywistym błędzie w ocenie", powinni oni być traktowani w niniejszej sprawie jako wnoszący do Sądu o stwierdzenie na podstawie art. 272 TFUE nieistnienia wierzytelności, którą Komisja, jak twierdzi, posiada wobec Technion zgodnie z umową Mosaica i która była przedmiotem spornego potrącenia (zwanej dalej „sporną wierzytelnością wynikającą z umowy"). Skarżący kwestionują w szczególności wniosek sprawozdania z audytu dotyczący „nierzeczywistego" w rozumieniu art. II.19 ust. 1 lit. a) ogólnych warunków FP6 charakteru usług świadczonych przez M.K. i w celu potwierdzenia argumentacji załączyli do skargi kopie umów zawartych między Technionem a Komisją, a w szczególności kopię umowy Mosaica.

55 Niniejsza skarga ma zatem faktycznie na celu nie tylko stwierdzenie nieważności zaskarżonej decyzji, ale także żądanie ustalenia przez Sąd, że Komisja nie posiada wobec Technion spornej wierzytelności wynikającej z umowy.

56 W odpowiedzi na pisemne pytanie Sądu (zob. pkt 46 powyżej) skarżący potwierdzili to rozumienie dwojakiego przedmiotu wniesionej skargi polegające dokładniej na żądaniu stwierdzenia nieważności zaskarżonej decyzji i na powództwie o ustalenie istnienia stosunku prawnego lub prawa mającym na celu żądanie, aby Sąd ustalił nieistnienie spornej wierzytelności wynikającej z umowy.

57 W zakresie, w jakim, po pierwsze, w skardze o stwierdzenie nieważności opartej na art. 263 TFUE sąd Unii nie jest właściwy do rozpoznania powództw o ustalenie istnienia stosunku prawnego lub prawa (zob. podobnie postanowienie z dnia 9 grudnia 2003 r., Włochy/Komisja, C-224/03, EU:C:2003:658, pkt 20, 21), a po drugie umowa Mosaica zawiera w swym art. 13 klauzulę arbitrażową w rozumieniu art. 272 TFUE, przyznającą sądowi Unii wyłączną właściwość do orzekania wszelkich sporów pomiędzy stronami dotyczących ważności, wykonania lub wykładni wspomnianej umowy, należy zbadać, czy jest możliwa w niniejszej sprawie częściowa zmiana kwalifikacji niniejszej skargi na skargę wniesioną zarówno na podstawie art. 263 TFUE, zmierzającą do stwierdzenia nieważności zaskarżonej decyzji, jak i na podstawie art. 272 TFUE, zmierzającą do stwierdzenia, że Komisja nie posiada spornej wierzytelności wynikającej z umowy. W zakresie, w jakim art. 272 TFUE nadaje bowiem sądowi Unii status sądu rozpoznającego sprawę w trybie nieograniczonego prawa orzekania, pozwalając mu –

w odróżnieniu od sądu orzekającego o zgodności z prawem, do którego wniesiono sprawę na podstawie art. 263 TFUE – na rozpatrywanie wszelkich skarg na mocy klauzuli arbitrażowej (zob. podobnie wyrok z dnia 26 lutego 2015 r., Planet/Komisja, C-564/13 P, Zb.Orz., EU:C:2015:124, pkt 21–27; opinia rzecznik generalnej J. Kokott w sprawie Planet/Komisja, C-564/13 P, Zb.Orz., EU:C:2014:2352, pkt 19–22), art. 272 TFUE stanowi właściwą podstawę prawną do orzekania w przedmiocie żądania skarżących o stwierdzenie nieistnienia spornej wierzytelności wynikającej z umowy.

58 Co się tyczy możliwości częściowej zmiany kwalifikacji niniejszej skargi na skargę wniesioną na podstawie art. 272 TFUE należy przypomnieć, że zgodnie z utrwalonym orzecznictwem jeżeli do Sądu została wniesiona skarga o stwierdzenie nieważności lub skarga odszkodowawcza, mimo że w istocie spór dotyczył materii umownej, Sąd dokonuje zmiany kwalifikacji skargi, o ile spełnione są przesłanki dokonania takiej zmiany kwalifikacji (wyrok z dnia 19 września 2001 r., Lecureur/Komisja, T-26/00, Rec, EU:T:2001:222, pkt 38; postanowienie z dnia 10 maja 2004 r., Musée Grévin/Komisja, T-314/03 i T-378/03, Zb.Orz., EU:T:2004:139, pkt 88; wyrok z dnia 17 czerwca 2010 r., CEVA/Komisja, T-428/07 i T-455/07, Zb.Orz., EU:T:2010:240, pkt 57).

59 Natomiast w przypadku sporu dotyczącego materii umownej Sąd uznaje, że nie może dokonać zmiany kwalifikacji skargi o stwierdzenie nieważności, jeżeli takiej zmianie sprzeciwia się wyraźna wola strony skarżącej, aby podstawą jej wniosku nie był art. 272 TFUE, lub też jeżeli na poparcie skargi nie podniesiono żadnego zarzutu opartego na naruszeniu zasad dotyczących danego stosunku umownego lub przepisu prawa krajowego określonego w umowie (zob. ww. w pkt 58 wyrok CEVA/Komisja, EU:T:2010:240, pkt 59 i przytoczone tam orzecznictwo).

60 Wynika z tego, że zmiana kwalifikacji skargi bez naruszenia prawa do obrony pozwanej instytucji jest możliwa w wypadku gdy z jednej strony nie sprzeciwia się temu wyraźna wola strony skarżącej, a z drugiej strony przynajmniej jeden zarzut oparty na naruszeniu zasad dotyczących danego stosunku umownego został podniesiony w skardze zgodnie z postanowieniami art. 44 § 1 lit. c) regulaminu postępowania z dnia 2 maja 1991 r. Te dwie przesłanki muszą być spełnione łącznie (zob. podobnie wyrok z dnia 24 października 2014 r., Technische Universität Dresden/Komisja, T-29/11, Zb.Orz., EU:T:2014:912, pkt 44).

61 W niniejszej sprawie z jednej strony skarżący w odpowiedzi na zadane przez Sąd pytanie na piśmie (zob. pkt 46 powyżej) wyrazili zgodę na częściową zmianę kwalifikacji skargi.

62 Z drugiej strony, jak już zaznaczono w pkt 54 powyżej, skarżący zakwestionowali istnienie spornej wierzytelności wynikającej z umowy, odnosząc się wyraźnie do art. II.19 ust. 1 ogólnych warunków FP6.

63 Należy poza tym zauważyć, że w odpowiedzi na skargę Komisja szczegółowo przedstawiła umowę Mosaica, podkreślając postanowienia, które były istotne dla rozstrzygnięcia sporu. Przedstawiła ona ponadto swą argumentację, zgodnie z którą Technion uchybił zobowiązaniom, które nałożono na niego w art. II.19 ogólnych warunków FP6, który zdaniem Komisji ogranicza wkład Unii do kosztów kwalifikowalnych, a mianowicie kosztów rzeczywistych i uzasadnionych. Argumentacja ta wykazuje, że Komisja zrozumiała, iż skarżący kwestionują zasadniczo istnienie spornej wierzytelności wynikającej z umowy i mogła wobec tego bronić się skutecznie w odpowiedzi na skargę. Ponadto na rozprawie Komisja twierdziła, że w razie częściowej zmiany kwalifikacji skargi jej prawo do obrony nie zostanie naruszone.

64 Na rozprawie natomiast Komisja wyraziła sprzeciw wobec częściowej zmiany kwalifikacji skargi.

65 W szczególności w pierwszej kolejności Komisja utrzymuje, że jak wynika z ww. w pkt 53 wyroków Komisja/CEMR (EU:C:2003:400) i Helkon Media/Komisja (EU:T:2008:418), ważność decyzji o potrąceniu może być zakwestionowana tylko w ramach art. 263 TFUE.

66 Argumentacja ta nie podważa częściowej zmiany kwalifikacji w niniejszej sprawie, ponieważ celem tej zmiany kwalifikacji nie jest umożliwienie zbadania przez Sąd ważności zaskarżonej decyzji. Badanie to może być dokonane bez zmiany kwalifikacji na podstawie art. 263 TFUE, który stanowi wyraźną podstawę prawną wniesionej skargi. Natomiast częściowa zmiana kwalifikacji dokonana w niniejszej sprawie ma na celu umożliwienie Sądowi orzekania w przedmiocie powództwa o ustalenie istnienia stosunku prawnego lub prawa skarżących mającego na celu stwierdzenie nieistnienia spornej wierzytelności wynikającej z umowy. Tej możliwości częściowej zmiany kwalifikacji nie podważają w żaden sposób powołane przez Komisję ww. w pkt 53 wyroki Komisja/CEMR (EU:C:2003:400) i Helkon Media/Komisja (EU:T:2008:418).

67 W drugiej kolejności Komisja powołała się na okoliczność, że w ww. w pkt 35 postanowieniu Technion i Technion Research & Development Foundation/Komisja (EU:T:2012:303) i w ww. w pkt 38 postanowieniu Technion i Technion Research & Development Foundation/Komisja (EU:T:2012:411) Sąd odmówił częściowej zmiany kwalifikacji skarg o stwierdzenie nieważności na skargi oparte na art. 272 TFUE, pomimo że zarzuty podniesione na poparcie wspomnianych skarg o stwierdzenie nieważności były takie same jak przywołane w niniejszej sprawie.

68 W tym względzie należy zauważyć, że nie można porównać w żaden sposób spraw, w których wydano powyższe postanowienia z niniejszą sprawą. W postanowieniach tych Sąd stwierdził, że skarżący nie przytoczyli nawet w sposób skrótowy żadnych zarzutów, argumentów ani zastrzeżeń opartych na naruszeniu postanowień spornych umów lub przepisów właściwego prawa krajowego (ww. w pkt 35 postanowienie Technion i Technion Research & Development Foundation/Komisja, EU:T:2012:303, pkt 62–65; ww. w pkt 38 postanowienie Technion i Technion Research & Development Foundation/Komisja, EU:T:2012:411, pkt 58–60). W niniejszej sprawie, jak zaznaczono w pkt 54 i 62 powyżej, skarżący powołali się zaś na naruszenie postanowień umownych. Wynika z tego, że okoliczności prawne i faktyczne, które skłoniły Sąd niedokonania zmiany kwalifikacji skarg w sprawach, w których wydano wspomniane postanowienia, są odmienne od okoliczności leżących u podstaw niniejszej sprawy.

69 Wreszcie w trzeciej kolejności Komisja utrzymuje, że zmiana kwalifikacji w niniejszej sprawie nie była konieczna, ponieważ kontrola zgodności z prawem dokonana przez Sąd mogła rozciągać się aż do wykładni i stosowania umowy Mosaica. Na poparcie tego twierdzenia z jednej strony Komisja porównała kontrolę zgodności z prawem zaskarżonej decyzji z kontrolą zgodności z prawem decyzji o udzieleniu zamówień publicznych, utrzymując, że w zakresie, w jakim w ramach kontroli zgodności z prawem decyzji o udzieleniu zamówień publicznych sąd mógł sprawdzić specyfikację warunków zamówienia, mógł on analogicznie w ramach kontroli zgodności z prawem zaskarżonej decyzji sprawdzić umowę Mosaica. Z drugiej strony Komisja powołała się na wyroki: z dnia 21 września 2011 r., Berliner Institut für Vergleichende Sozialforschung/Komisja (T-34/08, EU:T:2011:504); z dnia 28 marca 2012 r., Berliner Institut für Vergleichende Sozialforschung/Komisja (T-296/08, EU:T:2012:162); z dnia 13 września 2013 r., Berliner Institut für Vergleichende Sozialforschung/Komisja (T-73/08, EU:T:2013:433); oraz z dnia 12 grudnia 2013 r., Berliner Institut für Vergleichende Sozialforschung/Komisja (T-171/08, EU:T:2013:639), twierdząc, że w tych wyrokach Sąd zbadał rozpatrywane umowy w ramach kontroli zgodności z prawem zaskarżonych aktów.

70 W tym względzie przede wszystkim należy odrzucić dokonane przez Komisję porównanie niniejszej sprawy ze sporami dotyczącymi zamówień publicznych, gdyż specyfikacja warunków zamówienia nie stanowi umowy w postępowaniu przetargowym. Co się tyczy następnie dokonanego przez Komisję w sposób ogólny i abstrakcyjny odesłania do orzecznictwa wskazanego w pkt 69 powyżej, to odesłanie to nie wykazuje, że częściowa zmiana kwalifikacji skargi w niniejszej sprawie jest niemożliwa lub niewłaściwa, ponieważ ta zmiana kwalifikacji spełnia przesłanki łączne określone wobec niej utrwalonym orzecznictwem wskazanym w pkt 58–60 powyżej.

71 W związku z powyższym należy częściowo zmienić kwalifikację niniejszej skargi na skargę wniesioną zarówno na podstawie art. 263 TFUE, zmierzającą do stwierdzenia nieważności zaskarżonej decyzji, jak i na podstawie art. 272 TFUE, zmierzającą do stwierdzenia, że Komisja nie posiada spornej wierzytelności wynikającej z umowy.

72 W pierwszej kolejności należy zbadać część skargi opartą na art. 272 TFUE.

W przedmiocie żądania stwierdzenia nieistnienia spornej wierzytelności wynikającej z umowy

73 Należy na wstępie wyjaśnić, że w odniesieniu do żądania stwierdzenia nieistnienia spornej wierzytelności wynikającej z umowy skarga jest dopuszczalna tylko w odniesieniu do Technion. Ponieważ TRDF nie jest stroną umowy Mosaica zawierającej klauzulę arbitrażową, skarga w odniesieniu do tego żądania nie jest dopuszczalna w części, w której została ona wniesiona przez ten podmiot (zob. podobnie wyrok z dnia 16 grudnia 2010 r., Komisja/Arci Nuova associazione comitato di Cagliari i Gessa, T-259/09, EU:T:2010:536 i przytoczone tam orzecznictwo). Skarżący przyznali zresztą na rozprawie, że w części opartej na art. 272 TFUE skarga jest niedopuszczalna w odniesieniu do TRDF.

74 Co do istoty Technion kwestionuje przed Sądem zatwierdzony przez Komisję wniosek audytora dotyczący „nierzeczywistego" charakteru w rozumieniu art. II.19 ust. 1 lit. a) ogólnych warunków FP6 kosztów, których zwrotu domagano się od Komisji, z tytułu usług świadczonych przez M.K. W tym zakresie Technion twierdzi, że dokumenty, jakie posiada, a w szczególności pierwszy PMR projektu Mosaica, który został mu przekazany pismem z dnia 4 października 2010 r., nie wykazują, że M.K. pracował równocześnie dla szeregu przedsiębiorstw w ramach projektu Mosaica. W tym kontekście Technion utrzymuje także, że w ramach procedury audytu zostało naruszone jego prawo do obrony, gdyż Komisja odmówiła mu udzielenia dostępu do dokumentów, na których audytor miał oprzeć swe ustalenia. W rezultacie Technion nie był w stanie skutecznie przedstawić swojego stanowiska.

75 Komisja kwestionuje tę argumentację.

76 Należy przypomnieć, że audytor doszedł do wniosku o niekwalifikowalności wszystkich kosztów bezpośrednich, których zwrotu Technion domagał się od Komisji w związku ze świadczeniami M.K., z tego powodu, że Technion nie mógł wykazać, w rozumieniu art. II.19 ust. 1 lit. a) ogólnych warunków FP6, rzeczywistego charakteru wspomnianych kosztów i że miał wątpliwości w odniesieniu do ich rzeczywistego charakteru.

77 W pierwszej kolejności audytor wykrył szereg braków dotyczących arkuszy czasu pracy (timesheets) M.K., które to błędy podważały prawdziwość treści tych arkuszy. Po pierwsze, wszystkie te arkusze zostały podpisane jednorazowo tego samego dnia i z mocą wsteczną na wcześniejszy rok. Po drugie, niektóre arkusze nie były podpisane przez kierownika projektu (project manager). Po trzecie, czas pracy zapisany przez M.K. zdawał się być czasem pracy przewidzianym w budżecie (budgeted hours), a nie rzeczywistym (actual hours), ponieważ był taki sam za każdy dzień w całym okresie poddanym audytowi.

78 W drugiej kolejności na podstawie informacji przedstawionych przez Komisję i na podstawie swego audytu audytor ustalił, że M.K. pracował równocześnie dla innych podmiotów niż Technion. Tymczasem zgodnie z ustaleniem audytora umowy zawarte między M.K. i Technion wykazywały, że M.K. był zatrudniony w pełnym wymiarze czasu pracy przez ten podmiot. Ponadto audytor został podczas audytu powiadomiony, że umowy zawarte między Technion a M.K. nie pozwalały M.K. równocześnie pracować dla innych podmiotów bez powiadomienia o tym Technion. Zgodnie zaś z informacjami, jakimi dysponował audytor, Technion nie otrzymał takiego powiadomienia od M.K.

79 Na podstawie tych elementów audytor wyraził wątpliwości co do rzeczywistego charakteru czasu i kosztów deklarowanych przez Technion Komisji w związku ze świadczeniami M.K. i doszedł do wniosku, że nie jest w stanie wykazać wspomnianego rzeczywistego charakteru. Audytor ustalił także, iż Technion również nie był w stanie wykazać wspomnianego rzeczywistego charakteru. Zaproponował on zatem, by całość kosztów bezpośrednich, których zwrotu domagano się w związku z pracą M.K., została odrzucona.

80 Należy zauważyć, że Technion w żadnym momencie nie podważył ustaleń audytora dotyczących braku wiarygodności arkuszy czasu pracy M.K. i ogólniej sytuacji niemożności wykazania przez niego rzeczywistego charakteru jego świadczeń w ramach różnych projektów, w których uczestniczył Technion, a w szczególności w ramach projektu Mosaica. Technion poprzestał natomiast na zakwestionowaniu ustalenia, zgodnie z którym M.K. pracował równocześnie dla innych podmiotów.

81 W tym względzie należy zauważyć, że jak wynika w szczególności z art. 19 ust. 1 lit. a) i d) i z art. 20 ust. 1 ogólnych warunków FP6, stosowane przez kontrahenta metody ewidencjonowania i zaświadczania czasu pracy powinny umożliwić Komisji sprawdzenie, czy zgłoszone koszty stanowią koszty rzeczywiste, są zgodne z racjonalnością ekonomiczną, są konieczne do realizacji projektu i mogą być bezpośrednio przypisane tego projektowi.

82 Nie zostało podważone, że arkusze czasu pracy personelu zatrudnionego w ramach projektu stanowią środek pozwalający Komisji na przeprowadzanie takiej kontroli i że powinny one być z tego względu wiarygodne. Z orzecznictwa wynika także, iż niedopełnienie obowiązku przedstawienia w ramach audytu finansowego wiarygodnych arkuszy czasu pracy w celu uzasadnienia zgłoszonych kosztów personelu stanowi wystraczająca podstawę do odrzucenia całości tych kosztów (zob. podobnie wyrok z dnia 22 maja 2007 r., Komisja/IIC, T-500/04, Zb.Orz., EU:T:2007:146, pkt 114–117; ww. w pkt 58 wyrok z dnia 17 czerwca 2010 r., CEVA/Komisja, EU:T:2010:240, pkt 139 i przytoczone tam orzecznictwo).

83 W niniejszej sprawie, wobec braku sprzeciwu ze strony Technion w tym zakresie, należy uznać wniosek audytora, zgodnie z którym trzy elementy określone w pkt 77 powyżej spowodowały, że arkusze czasu pracy M.K. były niewiarygodne, a zatem pozbawiały Komisję narzędzi kontroli kwalifikowalnego charakteru zgłoszonych kosztów.

84 Ponadto należy zauważyć, że Technion w żadnym momencie nie przedstawił dowodów wykazujących rzeczywisty charakter świadczeń M.K. i podważających ogólniej ustalenie dokonane przez audytora, zgodnie z którym to ustaleniem Technion nie był w stanie zapewnić, iż koszty zgłoszone w związku ze świadczeniami M.K. były rzeczywiste. Tymczasem jak sąd Unii przypomniał już w sprawie dotyczącej szóstego programu ramowego, kontrahenci Komisji podlegają obowiązkowi w zakresie uzasadnienia faktycznego poniesienia wydatków, które deklarują jako kwalifikujące się do finansowania z budżetu Unii, i że obowiązek ten wynika ze spoczywającego na nich ciężaru dowodu, iż warunek dotyczący kwalifikowania wydatków, o którym mowa w art. II.19 ust. 1 ogólnych warunków FP6, został spełniony (wyrok z dnia 2 października 2012 r., ELE.SI.A/Komisja, T-312/10, EU:T:2012:512, pkt 115).

85 Technion ograniczył się do podniesienia, że informacje, które zostały mu przekazane, w szczególności sprawozdanie z audytu i pierwszy PMR projektu Mosaica, nie wykazują, że M.K. pracował równocześnie dla wielu podmiotów w ramach wspomnianego projektu.

86 Przede wszystkim należy zauważyć, że argumentacja ta nie pozwala na wykazanie wiarygodności arkuszy czasu pracy M.K. i ogólniej istnienia w Technion systemu kontroli umożliwiającego Komisji zbadanie zgodności zgłoszonych kosztów z wymogami ustanowionymi w art. II.19 ust. 1 lit. a) ogólnych warunków FP6 (zob. pkt 84 powyżej). Argumentacja ta jest zatem bezskuteczna.

87 W każdym wypadku należy zauważyć, że PMR przekazane Technionowi, w związku z informacjami zawartymi w sprawozdaniu końcowym z audytu, wykazują, iż podmioty inne niż Technion deklarowały godziny i koszty za usługi świadczone przez M.K. za okresy, w których osoba ta miała być zatrudniona w Technion w pełnym wymiarze czasu pracy (zob. pkt 78 powyżej). Okoliczność ta mogła podać w wątpliwość rzeczywisty charakter wszystkich godzin i kosztów zgłoszonych w odniesieniu do M.K. ze względu również na brak wiarygodności jego arkuszy czasu pracy. Argumentacja przedstawiona przez Technion ograniczyła się do ogółu abstrakcyjnych i arbitralnych wniosków, bez potwierdzenia żadnym dowodem wykazującym rzeczywisty charakter zgłoszonych godzin M.K.

88 Należy także odrzucić argument Technion, zgodnie z którym podmiot ten spełnił w sposób zadowalający wymogi umowy Mosaica, świadcząc usługi „w sposób optymalny". Należy bowiem przypomnieć, że zgodnie z podstawową zasadą regulującą pomoc finansową Unii może ona finansować jedynie rzeczywiście poniesione wydatki. Z zasady tej wynika, że dla uzasadnienia przyznania konkretnej dotacji nie wystarczy wykazanie przez beneficjenta pomocy, że projekt został zrealizowany. Beneficjent pomocy zobowiązany jest udowodnić oprócz tego, że zgłoszone koszty poniósł zgodnie z warunkami przyznania danej pomocy, a za kwalifikowane mogą zostać uznane jedynie należycie udokumentowane koszty. Obowiązek spełnienia określonych warunków finansowych stanowi wręcz jedno z podstawowych zobowiązań beneficjenta, warunkuje zatem przyznanie pomocy finansowej (zob. ww. w pkt 60 wyrok Technische Universität Dresden/Komisja, EU:T:2014:912, pkt 71 i przytoczone tam orzecznictwo).

89 Wreszcie zastrzeżenie Technion dotyczące naruszenia jego prawa do obrony także nie może zostać uwzględnione, ponieważ informacje, które posiadał, wystarczyły, by uzasadnić ustalenia sprawozdania z audytu. W każdym wypadku Sąd w ww. w pkt 33 wyroku Technion i Technion Research & Development Foundation/Komisja (EU:T:2015:272) podtrzymał wydaną przez Komisję odmowę dostępu Techniona do niektórych dokumentów na podstawie rozporządzenia nr 1049/2001.

90 W związku z powyższym należy stwierdzić, że Komisja miała podstawę do uznania, że całość kosztów związanych ze świadczeniami M.K. była niekwalifikowana i że z tego względu posiadała ona sporną wierzytelność wynikającą z umowy. Należy zatem odrzucić żądanie Technion wniesione na podstawie art. 272 TFUE.

91 Z powyższego wynika również, że należy odrzucić także żądanie sformułowane w replice. W każdym wypadku żądanie to jest niedopuszczalne na podstawie art. 44 § 1 lit. c) regulaminu postępowania przed Sądem z dnia 2 maja 1991 r., ponieważ jako że zostało przedstawione po raz pierwszy w replice, zostało wniesione po upływie terminu [zob. podobnie wyrok Technion i Technion Research & Development Foundation/Komisja, EU:T:2015:272, pkt 12].

W przedmiocie żądania stwierdzenia nieważności zaskarżonej decyzji

W przedmiocie dopuszczalności wobec TRDF

92 Nie podnosząc formalnie zarzutu niedopuszczalności na podstawie art. 114 regulaminu postępowania, Komisja twierdzi, że żądanie stwierdzenia nieważności jest niedopuszczalne wobec TRDF ze względu na to, że zaskarżona decyzja nie dotyczy TRDF bezpośrednio w rozumieniu art. 263 akapit czwarty TFUE.

93 W tym względzie należy przypomnieć, że do Sądu należy dokonanie oceny, jak należy postępować w okolicznościach danego przypadku z uwagi na prawidłową administrację wymiarem sprawiedliwości (wyrok z dnia 26 lutego 2002 r., Rada/Boehringer, C-23/00 P, Rec, EU:C:2002:118, pkt 50–52). W niniejszej sprawie Sąd uznaje, że należy rozstrzygnąć przede wszystkim sprawę co do istoty.

Co do istoty

94 Na poparcie żądania stwierdzenia nieważności skarżący podnoszą zarzut oparty na braku uzasadnienia zaskarżonej decyzji i zarzut oparty na naruszeniu zasady zakazu bezpodstawnego wzbogacenia.

– W przedmiocie zarzutu dotyczącego niewystarczającego uzasadnienia

95 Jak słusznie podnosi Komisja, skarżący nie przedstawiają żadnego argumentu na poparcie zarzutu, zgodnie z którym zaskarżona decyzja jest niewystarczająco uzasadniona. W każdym wypadku należy zauważyć, że Komisja dochowała obowiązku uzasadnienia przewidzianego w art. 296 TFUE.

96 W tym zakresie należy przypomnieć, że zgodnie z utrwalonym orzecznictwem zakres obowiązku uzasadnienia zależy od charakteru danego aktu i i kontekstu, w jakim został on wydany. Uzasadnienie powinno przedstawiać w sposób jasny i jednoznaczny tok rozumowania instytucji, która wydała akt, tak aby po pierwsze, sąd Unii mógł przeprowadzić kontrolę zgodności aktu z prawem, a po drugie, aby zainteresowani mogli zapoznać się z uzasadnieniem przyjętego środka, żeby móc bronić swoich praw i ustalić, czy decyzja jest zasadna (zob. podobnie wyrok z dnia 28 marca 2012 r., Ryanair/Komisja, T-123/09, Zb.Orz., EU:T:2012:164, pkt 177 i przytoczone tam orzecznictwo).

97 Uzasadnienie nie musi koniecznie wymieniać wszystkich istotnych okoliczności faktycznych i prawnych, gdyż ocena, czy uzasadnienie aktu spełnia wymogi określone art. 253 WE, winna opierać się nie tylko na jego brzmieniu, ale także uwzględniać kontekst jego wydania, jak również całość przepisów prawa regulujących daną dziedzinę. Akt niekorzystny jest w szczególności wystarczająco uzasadniony, jeżeli został wydany w okolicznościach znanych zainteresowanemu i pozwalających mu na zrozumienie zakresu przyjętego względem niego środka (zob. wyrok z dnia 15 kwietnia 2011 r., Republika Czeska/Komisja, T-465/08, Zb.Orz., EU:T:2011:186, pkt 163 i przytoczone tam orzecznictwo).

98 W przypadku decyzji o potrąceniu uzasadnienie powinno umożliwić dokładne określenie potrącanych wierzytelności i nie można wymagać, aby uzasadnienie początkowo przyjęte na poparcie ustalenia każdej z tych wierzytelności było powtórzone w decyzji o potrąceniu (wyrok z dnia 15 kwietnia 2011 r., Republika Czeska/Komisja, T-465/08, Zb.Orz., EU:T:2011:186, pkt 164).

99 W niniejszej sprawie należy zauważyć, że zaskarżona decyzja wyraźnie wskazuje wierzytelności, które są przedmiotem spornego potrącenia, oraz stosunki prawne, z których wynikają te wierzytelności, a mianowicie z jednej strony umowę Mosaica, a z drugiej strony trzy umowy wymienione w pkt 41 powyżej. Zaskarżona decyzja zawiera także w załączniku kopię noty obciążeniowej, w której przez odesłanie do wyników audytu wyjaśniono zwięźle, lecz wystarczająco pochodzenie wierzytelności Komisji wobec Technion. Nota obciążeniowa odsyła także do wstępnego pisma informacyjnego Komisji z dnia 19 października 2011 r. (zob. pkt 36 powyżej), wyjaśniając tym samym, w razie potrzeby, kontekst, w którym nota ta została wydana. Wreszcie należy zauważyć, że zaskarżona decyzja wyraźnie wskazuje podstawę prawną przez odesłanie do art. 73 rozporządzenia finansowego.

100 W konsekwencji należy stwierdzić, że zaskarżona decyzja została wydana w znanym skarżącym kontekście, który pozwolił im zrozumieć jej zakres. Należy zatem stwierdzić, że decyzja ta jest uzasadniona w sposób wystarczający pod względem prawnym. Niniejszy zarzut należy zatem oddalić.

– W przedmiocie zarzutu dotyczącego naruszenia zasady zakazu bezpodstawnego wzbogacenia

101 Skarżący utrzymują, że poprzez dokonanie spornego potrącenia Komisja naruszyła zasadę zakazu bezpodstawnego wzbogacenia, ponieważ w następstwie spornego potrącenia, jej majątek został powiększony, na niekorzyść majątku Technionu, bezpodstawnie i bez uzasadnienia.

102 Komisja kwestionuje tę argumentację.

103 Jak już sąd Unii stwierdził, z większości krajowych systemów prawnych wynika, że powództwa oparte na bezpodstawnym wzbogaceniu mają prowadzić, zgodnie z doktryną prawa cywilnego, do powstania zobowiązań pozaumownych osoby wzbogaconej, polegających co do zasady na zwrocie tego, co zostało niesłusznie uzyskane [wyrok z dnia 16 listopada 2006 r., Masdar (UK)/Komisja, T-333/03, Zb.Orz., EU:T:2006:348, pkt 91].

104 Dla uwzględnienia powództwa opartego na bezpodstawnym wzbogaceniu istotne jest, aby wzbogacenie to było pozbawione jakiejkolwiek ważnej podstawy prawnej. Przesłanka ta nie jest spełniona w szczególności, jeżeli wzbogacenie to czerpie swe uzasadnienie ze zobowiązań umownych [wyrok z dnia 16 grudnia 2008 r., Masdar (UK)/Komisja, C-47/07 P, Zb.Orz., EU:C:2008:726, pkt 46].

105 W niniejszej sprawie należy zauważyć, że podnoszone wzbogacenie się Komisji znajduje uzasadnienie w umowie Mosaica, która wiąże ją z Technionem. W tych okolicznościach wspomniane wzbogacenie nie może być uznane za „bezpodstawne". Niniejszy zarzut należy zatem oddalić.

106 W konsekwencji należy oddalić żądanie stwierdzenia nieważności zaskarżonej decyzji, a w konsekwencji należy oddalić skargę w całości, bez konieczności badania zarzutu niedopuszczalności podniesionego przez Komisję w odpowiedzi na skargę.

107 Z powyższych rozważań wynika, że skargę należy oddalić w całości.

W przedmiocie kosztów

108 Zgodnie z art. 134 § 1 regulaminu postępowania przed Sądem kosztami zostaje obciążona, na żądanie strony przeciwnej, strona przegrywająca sprawę. Ponieważ skarżący przegrali sprawę, należy zgodnie z żądaniem Komisji obciążyć ich kosztami postępowania.

Z powyższych względów

SĄD (pierwsza izba)

orzeka, co następuje:

1) Skarga zostaje oddalona.

2) Technion – Israel Institute of Technology i Technion Research & Development Foundation Ltd zostają obciążone kosztami postępowania.

Kanninen Pelikánová Buttigieg

Wyrok ogłoszono na posiedzeniu jawnym w Luksemburgu w dniu 6 października 2015 r.

Podpisy